

Ad. 1. Ważniejsze zadania, ich realizacja i odniesienie do planu na 2021 rok:

W planie na 2021 rok ustalono do realizacji 59 celów kontrolnych wskazanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska obejmujących między innymi zagadnienia:

- przeciwdziałania marnowania żywności;
- gospodarki odpadami, w tym: odpadami komunalnymi i przemysłowymi, odpadami powstałymi w wyniku oczyszczania ścieków, odpadami medycznymi, pojazdami wycofanymi z eksploatacji, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, odpadami wydobywczymi, olejami odpadowymi, odpadami w postaci paliwa alternatywnego, międzynarodowym przemieszczaniem odpadów, eksploatacją składowisk i instalacji do termicznego przekształcania odpadów, kontroli w zakresie produktu ubocznego;
- gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz kontrolą w zakresie opłaty produktowej;
- gospodarki wodno-ściekowej, w tym kontroli oczyszczalni ścieków oraz podmiotów pobierających wody powierzchniowe lub podziemne, jak również wprowadzających ścieki do środowiska bądź do urządzeń kanalizacyjnych innych podmiotów, przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska wodnego;
- gospodarki rolnej w zakresie przechowywania i stosowania nawozów, bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego oraz spełniania wymogów wzajemnej zgodności cross-compliance;
- ochrony powietrza, w tym stosowania F-gazów, wprowadzania gazów i pyłów do powietrza, sprawdzania zadań w zakresie POP, sprawdzania zawartości siarki w paliwie;
- przeciwdziałania poważnym awariom;
- poziomów pól elektromagnetycznych;
- emisji hałasu do środowiska;
- instalacji wymagających uzyskania pozwoleń zintegrowanych;
- ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych;
- wprowadzania do obrotu drewna i produktów z drewna.

Niezależnie od powyższego GIOŚ wyznaczył na 2021 realizację kontroli w ramach następujących cykli ogólnopolskich:

1. Kontroli oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości RLM równej lub większej niż 10 000 pod kątem oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogennych, wraz z pomiarami jakości ścieków odprowadzanych z tych oczyszczalni wykonanymi na zlecenie WIOŚ zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Kontroli podmiotów gospodarujących odpadami powstającymi w wyniku oczyszczania ścieków komunalnych;
3. Kontroli w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi przez gminy i kolejnych posiadaczy odpadów komunalnych.

W 2021 roku w związku z kontynuacją pandemii COVID 19 nadal działano zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska przekazanymi w piśmie z dnia 25 marca 2020 r., znak: DI-0703/56/2020/eg. Zgodnie z wytycznymi działalność kontrolna w terenie ograniczona została do minimum, a wyjazdy realizowane były wyłącznie w przypadkach absolutnie koniecznych (np. podejrzenie zagrożenia dla środowiska, pobór próbek do analizy, potrzeba przeprowadzenia oględzin) i z zachowaniem wszystkich wymogów sanitarnych. W miarę możliwości w szczytach pandemii inspektorzy realizowali pracę zdalną przebywając w miejscach zamieszkania.

Znaczną część czynności kontrolnych przeprowadzano za pomocą środków komunikacji

elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344). Podpisywanie protokołu kontroli również odbywało się poprzez przesłanie dwóch egzemplarzy protokołu kontroli pocztą tradycyjną.

Uwzględniając powyższe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie w roku 2021 przeprowadził 20 kontroli w zakresie kontroli oczyszczalni ścieków (cykl 1), 18 kontroli w zakresie gospodarowania odpadami powstającymi w wyniku oczyszczania ścieków komunalnych (cykl 2), 17 kontroli w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi przez gminy i kolejnych posiadaczy odpadów komunalnych (Cykl 3).

Plan kontroli zakładał przeprowadzenie 597 kontroli z wyjazdem w teren, z czego nie wykonano 19 kontroli w związku z poniższymi przyczynami:

- wprowadzeniem na terenie kraju stanu epidemii Sars-cov2 oraz obostrzeń sanitarnych, co skutkowało wstrzymaniem lub zawieszeniem kontroli prowadzonych w terenie;
 - brakiem pełnej obsady kadrowej w związku z pobytami pracowników na kwarantannie, rozwiązaniem umowy o pracę, zwolnieniami chorobowymi, urlopami macierzyńskimi;
 - organizacją pracy w systemie zmianowym (7 dni w tygodniu w porze dnia i nocy)
 - koniecznością nadzoru ze strony bardziej doświadczonych inspektorów nad nowymi pracownikami, którzy na obecnym etapie rozwoju zawodowego tego wymagali;
 - koniecznością szybkiego reagowania i wykonywania kontroli związanych z rozpoznaniem zanieczyszczenia w terenie (bez ustalonego sprawcy);
 - wnioskami podmiotów o przesunięcie terminu kontroli;
 - koniecznością przeprowadzania kontroli na wniosek organów ochrony środowiska w związku z art. 41a Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (przed wydaniem lub zmianą zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów);
 - nieodbieraniem zawiadomień o zamiarze wszczęcia kontroli;
 - zawieszeniem lub zakończeniem działalności zaplanowanego do kontroli podmiotu;
 - likwidacji/ogłoszenia upadłości działalności gospodarczej;
 - nieprowadzeniem działalności objętej zakresem planowanej kontroli.
 - anulowaniem przez GIOŚ cyklu kontrolnego.
 - wykonaniem kontroli pozaplanowanych (interwencyjnych / na wniosek) zakładów, które ujęte były w planie;
 - zakończeniem w 2022 roku części kontroli planowych, które rozpoczęto w 2021 roku, co spowodowało, że nie mogły być ujęte w rozliczeniu sprawozdawczym;
- Istotną przyczyną niewykonania kontroli nadal jest znaczne obciążenie inspektorów prowadzących kontrole:

- nadmiarem interwencji wpływających do załatwienia;
- dużą liczbą kontroli z licznymi naruszeniami, wymagającymi szeregu działań pokontrolnych oraz dużą liczbą prowadzonych postępowań w sprawie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych (w związku z naruszeniem m.in. ustawy o odpadach, ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, ustawy o bateriach i akumulatorach, ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych Programu Ochrony Powietrza Województwa Małopolskiego);
- licznymi dodatkowymi czynnościami wynikającymi m.in. z rozdzielenia obowiązków zastępowanych nieobecnych pracowników pomiędzy pracowników obecnych w pracy.

Ostatecznie w 2021 roku wykonano 4018 kontroli w tym:

- 578 kontroli planowych z wyjazdem w teren, podczas których przeprowadzono 57 pomiarów. Naruszenia stwierdzono podczas 300 kontroli,
- 774 kontrole pozaplanowe z wyjazdem w teren (w tym 452 kontrole interwencyjne), podczas których przeprowadzono 141 pomiarów. Naruszenia stwierdzono w 375 przypadkach,
- 1957 kontroli dokumentacyjnych opartych na badaniach automonitoringowych. W 596 przypadkach stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska,

- 512 kontroli dokumentacyjnych z wyłączeniem badań automonitoringowych. Po ich przeprowadzeniu stwierdzono 55 naruszeń wymagań ochrony środowiska,
- 195 kontroli interwencyjnych w terenie bez ustalonego podmiotu (171 – rozpoznanie zanieczyszczenia w terenie; 24 – kontroli transportu towarów lub odpadów), w tym z pomiarami 41 kontroli, naruszenie wymagań ochrony środowiska potwierdzono w 24 przypadkach,
- 2 kontrole bez ustalonego podmiotu w oparciu o dokumenty.

Skontrolowano 2985 użytkowników środowiska czyli objęto kontrolą 20,45% zakładów znajdujących się w ewidencji WIOŚ.

Reasumując w 2021 roku przeprowadzono 4018 kontroli w tym naruszenia przepisów ochrony środowiska stwierdzono w 1350 przypadkach co daje wskaźnik ok. 33,6%. Największą grupę podobnie jak w roku 2020 stanowiły kontrole z zakresu szeroko pojętej gospodarki odpadami w tym szczególnie nadzorem objęto wdrażanie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach, kontrole w obszarze ochrony powietrza z uwzględnieniem: sposobu wykonywania przez Gminy zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych, stosowania przez podmioty gospodarcze czynników chłodniczych.

Ważniejsze zadania w 2021 roku realizowano:

a) w ramach 3 zaplanowanych cykli kontrolnych:

Cykl 1 Kontrola oczyszczalni ścieków położonych w aglomeracjach o wielkości RLM równej lub większej niż 10 000 pod kątem oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji biogennych, wraz z pomiarami jakości ścieków odprowadzanych z tych oczyszczalni wykonanymi na zlecenie WIOŚ zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Przeprowadzono 17 kontroli oczyszczalni ścieków komunalnych położonych w aglomeracjach o wielkości RLM równej lub większej niż 10 000 (wytypowane do kontroli w związku z cyklem kontrolnym dotyczącym oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych).

Kontrole wykazały m.in. następujące naruszenia:

- prowadzenie ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym;
- niezłożenie w terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 75 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.);
- niewykonanie wymaganej ilości badań komunalnych osadów ściekowych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami zastosowano 11 pouczeń, 3 mandaty karne, wydano 7 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 4 wystąpienia do innych organów.

Cykl 2 Kontrola podmiotów gospodarujących odpadami powstającymi w wyniku oczyszczania ścieków komunalnych.

Przeprowadzono 16 kontroli wytwórców komunalnych osadów ściekowych – cyklem objęto oczyszczalnie ścieków komunalnych położone w aglomeracjach o wielkości RLM równej lub większej niż 10 000 (wytypowane do kontroli w związku z cyklem kontrolnym dotyczącym oceny spełnienia warunków w zakresie jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych).

Kontrole wykazały następujące naruszenia:

- prowadzenie ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym;
- niezłożenie w terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 75 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.);
- niewykonanie wymaganej ilości badań komunalnych osadów ściekowych;
- niewypełnienie obowiązku przekazania władającemu powierzchnią ziemi, na której mają być stosowane komunalne osady ściekowe informacji o dawkach osadu oraz wyników badań;
- nieprzestrzeganie zakazu stosowania komunalnych osadów ściekowych na łąkach i pastwiskach;
- przekroczenie wartości dopuszczalnych w próbkach osadów ściekowych pobranych w toku kontroli (żywe jaja pasożytów jelitowych *Ascaris sp.*, *Trichuris sp.*, *Toxocara sp.*).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami zastosowano 6 pouczeń, 3 mandaty karne, wydano 5 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 2 wystąpienia do innych organów.

Cykl 3 Kontrola w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi przez gminy i kolejnych posiadaczy odpadów komunalnych.

Przeprowadzono 16 kontroli gmin, w tym 2 gminy miejskie, 2 gminy miejsko – wiejskie oraz 12 gmin wiejskich.

Kontrole wykazały, że Gminy:

- nie umieszczają lub umieszczają nieterminowo w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu gminy analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi;
- nie osiągają wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru gminy;
- nie tworzą punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, samodzielnie lub wspólnie z inną gminą lub gminami;
- nie podejmują wymaganych uchwał w ustawowym terminie lub podjęte przez nich uchwały nie zawierają wszystkich wymaganych elementów;
- wprowadzają ograniczenie ilości odbieranych odpadów komunalnych niezgodnie z ustawą;
- nie weryfikują wniosków o wpis do rejestru działalności regulowanej opierając się głównie na złożonych oświadczeniach;
- nie sprawują nadzoru nad stosowaniem przepisów u.c.p.g. poprzez nieprowadzenie udokumentowanych kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
- nie dostosowują oznaczeń na workach do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2021 poz. 906).

Podjęto następujące działania pokontrolne:

- skierowano 13 wystąpień do organów administracji samorządowej (Rada Miasta, Rady Gminy);
- wydano 8 zarządzeń pokontrolnych;
- wszczęto 3 postępowania w sprawie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych za:
 - nieosiągnięcie w 2020 roku wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (Gmina Jodłownik);
 - nieosiągnięcie w 2020 roku wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (Miasto Tarnów);
 - nieprowadzenie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (Gmina Rzepiennik Strzyżewski).

b) w ramach kontroli w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom

- **Zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR)**

W ewidencji WIOŚ na dzień 31 grudnia 2021 roku znajdowało się 11 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii. Ilość ZDR nie uległa zmianie w stosunku do 2020 roku.

Zaplanowano i wykonano 9 kontroli planowych, w trakcie kontroli nie prowadzono pomiarów. Kontrole nie wykazały naruszeń.

Wykonano również 9 kontroli pozaplanowych w terenie. W 1 przypadku przeprowadzono kontrolę z pomiarami.

Stwierdzono następujące naruszenia:

- Nieprzekazanie do dnia zakończenia kontroli pełnych informacji dotyczących przyczyn awarii oraz przewidywanych do wprowadzenia działań zapobiegawczych w celu zapobieżenia podobnym przypadkom w przyszłości, zgodnie z art. 264 pkt 2 lit. a i d ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (zakład chemiczny w Tarnowie);
- naruszenie zapisów pozwolenia zintegrowanego dla Instalacji Produkcji Kauczuków i Lateksów w zakresie czasu pracy emitorów awaryjnych (naruszenie warunków decyzji lub zgłoszenia mających istotny wpływ na środowisko) – Synthos Dwory 7 Spółka z o.o. w Oświęcimiu).

Podjęto ogółem 10 działań pokontrolnych, w tym udzielono 1 pouczenia, wydano 3 zarządzenia pokontrolne oraz skierowano 6 wystąpień do innych organów.

- **Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR)**

W ewidencji WIOŚ znajduje się 9 zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR). W 2021 roku liczba ZZR nie uległa zmianie.

W 2021 roku wykonano 2 kontrole planowe w terenie, stwierdzono naruszenia w 1 przypadku:

- brak aktualizacji zgłoszenia zakładu zwiększonego ryzyka ze względu na zmianę ilości magazynowanej substancji: 2-metylobutan (zakład produkcyjny w Bochni).

Podjęto ogółem 3 działania pokontrolne, w tym: 1 pouczenie, 1 zarządzenie pokontrolne oraz 1 wystąpienie do innych organów administracji.

W roku 2021 roku nie wykonywano kontroli pozaplanowych.

- **Zdarzenia spełniające kryteria poważnych awarii**

W 2021 roku na terenie WIOŚ w Krakowie zarejestrowano 1 zdarzenie spełniające kryteria rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. 2003 nr 5 poz. 58) zmienionego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 maja 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz.U. 2016 poz. 799).

Ponadto stwierdzono 8 zdarzeń o znamionach poważnej awarii, które wpisano do bazy danych Poważne awarie.

c) w ramach kontroli tematycznych

- **Zakłady wielkoprzemysłowe ferm tuczu trzody chlewnej oraz fermy drobiu wymagające pozwolenia zintegrowanego**

W ewidencji WIOŚ znajdują się 2 zakłady wielkoprzemysłowe ferm tuczu trzody chlewnej wymagające pozwolenia zintegrowanego: Gospodarstwo Rolne Kazimiera Skolarus w Cichawie, Grupa Producentka Wielkopolanka Spółka z o.o. w Wielopolu.

W 2021 roku wykonano: 2 kontrole planowe w terenie, w trakcie 1 z nich stwierdzono następujące naruszenia:

- nieprowadzenie ewidencji odpadów;
- nie poinformowanie organu Inspekcji Ochrony Środowiska w wyznaczonym terminie o zakresie wykonania zarządzeń pokontrolnych;
- naruszenie warunków pozwolenia Zintegrowanego w zakresie niepełnego informowania oraz przekazywania właściwym organom oceny zgodności z PZ.

W związku z tymi naruszeniami udzielono 1 pouczenia, wymierzono 2 mandaty karne i wydano 1 zarządzenia pokontrolne.

W 2021 roku wykonano nie wykonywano kontroli pozaplanowych zakładów wielkoprzemysłowych ferm tuczu trzody chlewnej wymagających pozwolenia zintegrowanego.

W ewidencji WIOŚ w Krakowie znajduje się 11 ferm drobiu wymagających pozwolenia zintegrowanego. W 2021 roku wykonano 2 kontrole planowe, w trakcie których nie stwierdzono naruszeń.

W 2021 roku wykonano nie wykonywano kontroli pozaplanowych zakładów ferm drobiu wymagających pozwolenia zintegrowanego.

- **Stacje demontażu pojazdów**

Na terenie województwa małopolskiego według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku znajduje się 69 stacji demontażu pojazdów. W 2021 roku skontrolowano 25 stacji demontażu pojazdów – przy czym łącznie wykonano 28 kontroli.

W trakcie 11 kontroli stwierdzono:

- naruszenia warunków zezwolenia na przetwarzanie odpadów w zakresie miejsca i sposobu magazynowania przyjętych do przetworzenia odpadów w postaci pojazdów wycofanych z eksploatacji, oraz w zakresie przekroczenia dopuszczalnej masy magazynowanych pojazdów przyjętych do przetworzenia w tym samym czasie;
- naruszenia warunków posiadanego pozwolenia na wytwarzanie odpadów w zakresie miejsca, oznakowania i sposobu magazynowania wytworzonych odpadów innych niż niebezpieczne;
- naruszenia decyzji Marszałka Województwa Małopolskiego pozwolenie na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem przetwarzania odpadów w procesach odzysku, związku z prowadzeniem stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- naruszenia decyzji Marszałka Województwa Małopolskiego – pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych 0,53 ha, terenów zielonych 0,03 ha oraz powierzchni dachów 0,16 ha stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz punktu skupu złomu;
- naruszenia decyzji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego pochodzących z stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji;

Ponadto stwierdzono naruszenia w zakresie:

- nieprawidłowego wypełniania sprawozdania o wytworzonych odpadach i gospodarowaniu wytworzonymi odpadami za 2020 rok;

- prowadzenia ewidencji odpadów za rok 2021 w sposób nieterminowy;
- nieprowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów;
- niezłożenia raportu do KOBIZE za rok 2020;
- nieterminowego przekazywania wystawianych zaświadczeń o demontażu pojazdów organowi rejestrującemu właścicielowi ze względu na miejsce ostatniej rejestracji pojazdu;
- nieosiągnięcia poziomu odzysku odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji w wysokości 95% masy pojazdów przyjętych do jego stacji demontażu rocznie;
- nieprzekazania do WIOŚ w Krakowie informacji umożliwiających logowanie do wizyjnego systemu kontroli miejsc magazynowania odpadów;
- nieprzestrzegania warunków określonych w par. 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 05.10.2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1694), tj. w trakcie kontroli stwierdzono, że na pojemnikach przeznaczonych do magazynowania odpadowych olejów, nie było umieszczonego w miejscu widocznym napisu „olej odpadowy” oraz kodu odpadu;
- braku pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków przemysłowych do kanalizacji będącej własnością innego podmiotu;
- braku pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody z własnego ujęcia wód podziemnych;
- zbierania w okresie od 06 marca 2020 do 19 lipca 2021 r. odpadów o kodzie 15 01 04 i 20 01 40 bez wymaganego zezwolenia na zbieranie odpadów.

W celu usunięcia nieprawidłowości wydano 6 zarządzeń pokontrolnych, nałożono 4 mandaty karne, udzielono 8 pouczeń, skierowano 7 wystąpień, wymierzono 2 administracyjne kary pieniężne i wydano 1 decyzję wstrzymującą działalność.

• **Nielegalny demontaż pojazdów**

Przeprowadzono 19 kontroli podmiotów podejrzanych o nielegalny demontaż pojazdów. W 6 przypadkach potwierdzono nielegalny demontaż pojazdów, a w 1 prowadzenie nielegalnego zbierania pojazdów co skutkowało:

- wydaniem 3 zarządzeń pokontrolnych,
- wymierzeniem 4 mandatów karnych;
- nałożeniem 2 pouczeń,
- skierowaniem 20 wystąpień do administracji rządowej i samorządowej.

• **Zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego**

Na koniec 2021 roku w rejestrze znajduje się 16 zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W roku 2021 przeprowadzono 19 kontroli w 16 zakładach przetwarzania wpisanych do rejestru przedsiębiorców i organizacji odzysku prowadzonym przez GIOŚ. Z przeprowadzonych 19 kontroli w zakładach przetwarzania, naruszenia stwierdzono w 6 przypadkach, które dotyczyły m. in.:

- przekazania do WIOŚ, niezgodnie z prawdą informacji o wykonaniu zarządzeń pokontrolnych;
- nieinformowania organu Inspekcji Ochrony Środowiska, w wyznaczonym terminie, o zakresie wykonania zarządzeń pokontrolnych;
- braku umowy na odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych do urządzeń kanalizacyjnych;
- naruszenia decyzji Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 21 czerwca 2017 r., znak: SR-III.7221.7.2017.LB ze zm. w zakresie magazynowania wytwarzanych odpadów;
- naruszenia decyzji Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 08 grudnia 2017 r., znak: SR-III.7221.35.2017.NW – w zakresie ilości wytwarzanych odpadów o kodzie 19 12 04, 19 12 12 oraz w zakresie ilości poddanych przetworzeniu odpadu o kodzie 20 01 35*;

- nieterminowego wprowadzania raportu za 2020 r. do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE);
- prowadzenie niezgodnie ze stanem rzeczywistym ewidencji odpadów w roku 2020;
- nieprowadzenie oraz prowadzenie niezgodnie ze stanem rzeczywistym ewidencji odpadów w roku 2021;
- sporządzenia niezgodnie ze stanem rzeczywistym sprawozdania o wytworzonych odpadach i gospodarowaniu wytworzonymi odpadami za 2020.

W celu usunięcia stwierdzonych naruszeń i nieprawidłowości wydano 5 zarządzeń pokontrolnych, udzielono 5 pouczeń, skierowano 2 wystąpienia do Marszałka Województwa Małopolskiego.

W związku z prowadzonymi kontrolami wydano 5 postanowień o których mowa w art. 41a ust. 3 ustawy o odpadach – w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska.

Prowadzono również kontrole w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym u prowadzących działalność w zakresie zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego jak również w zakresie obrotu sprzętem elektrycznym i elektronicznym. Przeprowadzono 6 kontroli: 2 przedsiębiorców: wprowadzających; 1 podmiot prowadzący punkt serwisowy sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz 3 zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Stwierdzono naruszenia, które polegają na:

- magazynowaniu oleju odpadowego bez tacy ochronnej zabezpieczającej przed zanieczyszczeniami gruntu oraz nie umieszczenie w widocznym miejscu: napisu „OLEJ ODPADOWY” i kodu odpadu zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów; oznakowania wymaganego przepisami dotyczącymi transportu odpadów niebezpiecznych;
- przekroczeniu masy dopuszczonego do magazynowania w okresie roku odpadu o kodzie 17 04 05 żelazo i stal;
- zbieraniu wbrew zakazowi niekompletnego zużytego sprzętu oraz części pochodzących ze zużytego sprzętu);
- nierzetelnemu sporządzeniu informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat do Marszałka Województwa Małopolskiego za 2020 r. – w informacji nie uwzględniono danych dot. emisji wprowadzanych do powietrza substancji z środków dezynfekcyjnych;
- nieprzedłożeniu poprzez system BDO sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za rok 2020;
- nieprzedłożeniu w terminie sprawozdania do Bazy Danych Sprawozdań o SZWO i f-gazów (BDS) za rok 2020;
- nieprowadzeniu ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów w roku 2020;
- niewypełnianiu formularzy przyjęcia odpadów metali;
- brak rejestracji w Krajowym Ośrodku Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE);
- nieterminowym uiszczeniu opłaty rocznej za rok 2021;
- zbieraniu odpadów zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych oraz odpadów wielogabarytowych bez zezwolenia.

Celem usunięcia stwierdzonych naruszeń i nieprawidłowości wydano 4 zarządzenia pokontrolne, udzielono 2 pouczeń, nałożono 2 mandaty karne, skierowano 2 wystąpienia do organów administracji samorządowej.

- **Kontrole stosowania i przechowywania środków wspomagających uprawę roślin, komunalnych osadów ściekowych oraz kontrola rolniczego wykorzystania ścieków w produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego**

W ewidencji WIOŚ znajduje się 77 podmiotów prowadzących produkcję pierwotną żywności pochodzenia roślinnego (stan na 31.12.2021r.).

W 2021 roku zaplanowano 13 kontrole, z czego wykonano 14 kontrole w tym zakresie, w tym 13 przy współpracy z innymi organami i 1 samodzielnie. Ponadto wykonano 1 kontrolę pozaplanową. W trakcie 2 kontrole pobierane były próbki do badań.

Kontrole nie wykazały naruszeń wymagań ochrony środowiska, nie podejmowano więc działań pokontrolnych.

- **Obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych**

Na terenie województwa małopolskiego znajduje się 6 eksploatowanych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

W 2021 roku przeprowadzono 3 kontrole planowe eksploatowanych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Kontrola wykazała naruszenia wymagań ochrony środowiska:

- sporządzenie niezgodnie ze stanem rzeczywistym sprawozdania o wytworzonych odpadach oraz o gospodarowaniu odpadami za rok 2020;
- brak rejestracji w Krajowym Ośrodku Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE).

W związku z stwierdzonymi naruszeniami udzielono 1 pouczenia oraz wydano 1 zarządzenia pokontrolne.

- **Zakłady eksploatujące instalacje z wykorzystaniem ciężkiego oleju opałowego oraz statki stosujące olej do silników statków żeglugi śródlądowej**

W województwie małopolskim eksploatowane są 3 instalacje stosujących ciężki olej opałowy (3 zakłady) oraz 77 statków stosujących olej do silników.

W 2021 roku, skontrolowano:

- 3 instalacje,
- 8 statków.

W roku 2021 dokonano poboru 3 próbek ciężkiego oleju opałowego stosowanego w instalacjach energetycznego spalania paliw, a także 7 próbek paliwa stosowanego w statkach żeglugi śródlądowej. Nie wykonywano analiz wyników ciągłych pomiarów emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z instalacji, w których spalany jest ciężki olej opałowy.

Przeprowadzone na terenie województwa małopolskiego kontrole zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz w paliwie wykorzystywanym do żeglugi statków śródlądowych wykazują, że we wszystkich badanych przypadkach normy jakości paliw zostały dotrzymane.

- **Zakłady posiadające substancje zubożające warstwę ozonową**

W 2021 r. skontrolowano 32 zakłady używające SZWO i f-gazy, używających urządzenia albo instalacje zawierające SZWO i f-gazy lub zakłady dokonujące obrotu SZWO i f-gazami lub urządzeniami zawierającymi SZWO i f-gazy. Naruszenia stwierdzono w 19 kontrolach. Wykryte nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- nieprzekazania w terminie do bazy danych BDS prawidłowego sprawozdania lub jego korekty dotyczącego SZWO lub F-gazów;
- braku lub nieterminowego wpisu do kart urządzeń;

- niesporządzenia Karty Urządzenia dla stacjonarnego urządzenia klimatyzacyjnego;
- braku prawidłowego audytu, o którym mowa w art. 14 rozporządzenia 517/2014 (audyt po terminie);
- niezastosowania się do ograniczeń art. 14-16 rozp. 517/2014 dot. kontyngentów;
- niezapewnienia wykonania kontroli szczelności, o których mowa w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 517/2014;

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami wydano 9 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 1 wystąpienie do innych organów (UTD). W 2021 r. wszczęto łącznie 25 postępowań w celu wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych. W 2020 r. wszczęto 6 postępowań administracyjnych w celu wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych, zakończonych decyzją ostateczną w 2021 roku. W 2021 r. wydano łącznie 22 decyzje administracyjne wymierzające administracyjne kary pieniężne.

• **Inne działania**

W 2021 roku WIOŚ w Krakowie wykonał pobór 65 próbek popiołu, z których w 49 przypadkach potwierdzono spalanie różnego rodzaju odpadów. Wykonanie analizy popiołu pozwala na uchwycenie spalania substancji, która są utylizowane w całości, a jedynym dowodem spalania odpadów są wartości tlenków w popiele (np. spalanie zmieszanych trocin z drewna i płyty MDF). Dzięki przeprowadzonym badaniom spalanie odpadów było wykrywane również gdy w kotłowni znajdowało się drewno i węgiel, a przedsiębiorca dodatkowo przedstawił dokumenty potwierdzające zakup paliwa oraz wywóz odpadów. Tym samym brak było podstaw do podejrzeń, że w kotłowni mogły być spalane odpady. W przypadkach w których potwierdzono spalanie odpadów podjęto stosowne działania w tym wymierzono sankcje w postaci kary grzywny oraz wydano zarządzenia pokontrolne.

W ramach prowadzonych działań kontrolnych wydano w 2021 roku 159 postanowień (w tym 10 po kontroli z 2020 roku) w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska (art. 41a ust. 3 ustawy o odpadach).

W 2021 roku wydano 378 opinii, zaświadczeń i informacji.

• **Spełnianie zasadniczych wymagań przez wyroby**

W 2020 roku przeprowadzono 25 kontroli podczas których ocenie poddano 81 wyrobów. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 8 wyrobów: dotyczące braku deklaracji zgodności dołączonej do wyrobu, braku oznakowania gwarantowanego poziomu mocy akustycznej (LWA), braku wskazania w deklaracji zgodności informacji o zastosowanej procedurze oceny zgodności wynikającej z dyrektywy 2000/14/WE, braku nazwy jednostki notyfikowanej, braku odniesienia do dyrektywy 2000/14/WE (do urządzenia dołączono deklarację zgodności wynikającą z innych dyrektyw niż 2000/14/WE). W przypadku 1 urządzenia ustalono, że tabliczka znamionowa znajdująca się na urządzeniu określa inny model urządzenia, niż wynika to z numeru wskazanego na obudowie, przy czym deklaracja zgodności zawierała wskazanie obu tych modeli urządzenia. niekompletnej deklaracji zgodności WE (brak wskazania zastosowanej procedury oceny zgodności).

W związku z przedmiotowymi naruszeniami sprawę przekazano do właściwych WIOŚ w celu podjęcia działań u importera.

Ad.2. Obszary/zadania/działania, które udało się rozwiązać/zakończyć w 2020 roku.

W związku z licznymi ograniczeniami wynikającymi z pandemią COVID-19 wywołaną przez wirusa SARS-Cov-2 czynności kontrolne zostały w znacznym stopniu ograniczone. Wobec

powyższego porównanie w obszarze poprawy przestrzegania przepisów prawa przez podmioty korzystające ze środowiska nie jest miarodajne.

Porównując rok 2020 z rokiem 2021 należy podkreślić, że nadal utrzymuje się znaczący udział kontroli pozaplanowych w ogólnej liczbie kontroli terenowych. W głównej mierze są to kontrole interwencyjne, przy czym ich znacząca część wynikała ze zgłoszeń dokonanych poprzez prowadzony przez Marszałka Województwa Małopolskiego portal „Ekointerwencja”. Kolejną kwestią łączącą rok 2021 r. z rokiem poprzednim jest utrzymujący się znaczący udział kontroli wynikających z art. 41a ustawy o odpadach w ogólnej liczbie kontroli pozaplanowych. Kontrole te wymagają dogłębnej analizy wniosku podmiotu starającego się o zezwolenie/pozwolenie zintegrowane. Niejednokrotnie w trakcie kontroli ujawniane są rozbieżności pomiędzy zapisami zawartymi we wniosku, a stanem rzeczywistym stwierdzonym przez inspektorów. Mają również miejsce przypadki, kiedy wniosek przekazany przez organ do WIOŚ jest niezgodny z załączonym operatem p.poż. Wówczas przed zakończeniem kontroli i wydaniem postanowienia opiniującego spełnianie wymagań niezbędne jest doprecyzowanie kwestii budzących wątpliwości.

Kontrole z zakresu gospodarowania odpadami często wykazują naruszenia, które wiążą się z wymierzeniem administracyjnej kary pieniężnej np. za zbieranie/ przetwarzanie odpadów bez decyzji, a także za brak lub nierzetelne prowadzenie ewidencji odpadów. Podobnie jak w roku 2020 r., w roku sprawozdawczym 2021 udowodnienie procederu spalania odpadów było możliwe głównie dzięki realizowanym ze środków WFOŚiGW badaniom próbek popiołów z kontrolowanych źródeł ciepła, na podstawie których Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla sporządzał ekspertyzy, które w sposób jednoznaczny określały czy doszło do spalania odpadów, czy też nie. W porównaniu do kontroli przeprowadzanych w latach poprzednich (kiedy WIOŚ nie dysponował narzędziem w postaci ww. badań oraz ekspertyz) wzrosła liczba kontroli, w trakcie których zebrany materiał dowodowy w pełni udokumentował spalanie odpadów.

Coraz większym problemem staje się uciążliwość zapachowa, o czym świadczy udział interwencji w zakresie uciążliwości odorowych w stosunku do wszystkich spraw. Odory wyczuwalne są chwilowo, lokalnie, co bardzo często uniemożliwia określenie właściwego źródła uciążliwości. Brak uregulowań formalno-prawnych w ww. zakresie uniemożliwia efektywne działania w zakresie ograniczania lub eliminacji emisji zapachów.

W kwestii ustaleń kontroli w porównaniu do roku 2020, obecnie nastąpiła poprawa w następujących obszarach:

- instalowanie urządzeń ochrony środowiska w małych zakładach produkcyjnych,
- zmianie sposobu ogrzewania zakładów na bardziej ekologiczne tj. gaz lub OZE.

W dalszym ciągu występują istotne naruszenia w obszarach kontroli palenisk; w dużej mierze kontrole potwierdzają spalanie odpadów (2/3 przebadanych próbek przez ICHPW wskazuje na spalanie odpadów; analizy potwierdzają, że w pobranych próbach popiołu występują metalowe elementy, które znajdują się w drewnie pochodzącym np. z budowy czy palet, a ludzie nie traktują ich jako odpady. Dodatkową kwestią jest również pogorszenie jakości paliwa – węgla, jaki dostępny jest na rynku).

Przedsiębiorcy są bardziej świadomi, iż należy dbać o środowisko i można to zaobserwować również w mniejszych zakładach. Mniejszych przedsiębiorców nie zawsze stać jest na zastosowanie najlepszych rozwiązań technologicznych, jednak prowadzą działania aby je wdrożyć.

W zakresie ochrony przed hałasem porównaniu z 2020 r. nie odnotowano zdecydowanej poprawy w konkretnych obszarach. Zdecydowaną większość w zakresie nadmiernej emisji hałasu do środowiska stanowi hałas o charakterze przemysłowym, w szczególności niewielkie, zmieniające się podmioty, zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Istotnym problemem powodującym naruszenia są też hałasy komunalne, głównie zewnętrzne urządzenia chłodnicze i klimatyzacyjne nowych obiektów wśród osiedli mieszkaniowych (sklepów, restauracji, hoteli, itp.) pracujące przez całą dobę.

Głównymi przyczynami tego stanu są:

- brak stosowania przez zakłady skutecznych działań przeciwhałasowych dla urządzeń oraz praca w otwartej przestrzeni lub przy otwartych drzwiach i oknach,
- instalowanie w sklepach, hotelach, lokalach gastronomicznych i rozrywkowych – zewnętrznych agregatów chłodniczych oraz instalacji wentylacyjno- klimatyzacyjnych bez stosownych zabezpieczeń akustycznych,
- lokalizacja nowych osiedli mieszkaniowych w bliskim sąsiedztwie istniejących zakładów,
- brak ekranów akustycznych dla zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie dróg oraz linii kolejowych o dużym natężeniu ruchu,
- prowadzenie placów budów (nowych inwestycji) w sąsiedztwie zasiedlonych pierwszych budynków danego osiedla.

W roku ubiegłym, porównując rok 2020, zauważalny jest wzrost stwierdzanych w toku kontroli nieprawidłowości w zakresie kontroli dot. fluorowanych gazów cieplarnianych. Naruszenia obejmują coraz większy zakres zapisów ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o SZWO i f-gazach. Wynika to z przeprowadzenia w 2020 r. cyklu kontrolnego dot. fluorowanych gazów cieplarnianych, a co za tym idzie przeprowadzania kontroli uwzględniających zagadnienia, które do tej pory nie były tak szeroko kontrolowane. Przyczyną naruszeń jest także szereg obowiązków, jakie muszą spełniać przedsiębiorcy oraz brak świadomości przepisów dot. fluorowanych gazów cieplarnianych.

Ponadto należy nadmienić, że w dalszym ciągu pod nadzwyczajnym nadzorem pozostają spalarnie odpadów medycznych, w związku ze zwiększoną ilością odpadów medycznych wytwarzanych w trakcie pandemii COVID-19. Aktualnie na bieżąco przygotowywane są projekty decyzji - poleceń Wojewody Małopolskiego oraz przeprowadzane są konsultacje i spotkania organizowane przez Małopolski Urząd Wojewódzki. Na początku 2021 roku, Wojewoda Małopolski wydał dwa polecenia dla obydwu spalarni odpadów medycznych znajdujących się na terenie województwa małopolskiego, które w dalszym ciągu są przedłużane. Decyzje te pozwoliły tym podmiotom na magazynowanie zwiększonych ilości odpadów, co przełożyło się na wznowienie odbioru odpadów medycznych od ich wytwórców – a tym samym uniknięcie znacznego zagrożenia epidemiologicznego związanego ze sposobem magazynowania tych odpadów.

W 2021 roku przeprowadzono 171 kontroli w terenie w zakresie rozpoznania zanieczyszczenia w terenie. W trakcie 41 kontroli wykonano badania. Natomiast w trakcie 24 kontroli stwierdzono naruszenia. Przykłady stwierdzonych nieprawidłowości przedstawiono poniżej.

W trakcie kontroli udokumentowanej protokołem kontroli nr WIOS-KRAK 89/2021 oględzinom został poddany teren działki nr 834/61 w m. Chełmek, gdzie ujawniono miejsce nagromadzenia znacznej ilości odpadów w postaci tworzyw sztucznych oraz odpadów opon. Odpady znajdowały się na podłożu utwardzonym podłożem częściowo zdemontowanego obiektu budowlanego – płytkami, częściowo na placu przed budynkiem, który był utwardzony płytami betonowymi oraz w części bezpośrednio na gruncie. Jak stwierdzono odpady zalegały również przy znajdującym się w tej lokalizacji włącznie studzienki kanalizacyjnej częściowo ja przykrywając. Całość terenu była ogólnie dostępna – brak ogrodzenia. W trakcie przeprowadzonych działań ustalono, że wymiary przedmiotowej hałdy odpadów wynoszą: około 4 m x 20 m i około 3 m wysokości. W trakcie przeprowadzonych działań nie stwierdzono widocznych odcieków z miejsca magazynowania odpadów, ani też występowania charakterystycznego zapachu. W związku z powyższym wystąpiono do Komendanta Powiatowego Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Oświęcimiu oraz Burmistrza Miasta Chełmek.

W trakcie kontroli udokumentowanej protokołem kontroli WIOS-KRAK 33/2021, dot. zanieczyszczenia potoku Olszanickiego, stwierdzono uciążliwość zapachową (intensywny, mdlący zapach zjełczałego oleju) oraz występowanie piany poniżej mostka (strona zachodnia). Jak również

brak swobodnego przepływu wody pod mostkiem – przepływ zatamowany. Woda potoku w kolorze brunatno-zielonym, wykonano dokumentację fotograficzną, którą załączono do notatki służbowej. Pobrano próbkę wody powyżej mostku, którą w dniu 01.02.2021 roku przekazano do CLB GIOŚ. W ramach podjętych działań pokontrolnych wystąpiono do Państwowego Gospodarstwa Wody Polskie.

W 2021 roku zintensyfikowano kontrole transportów odpadów na drogach, które prowadzone są przy współudziale innych służb (Krajowa Administracja Skarbowa, Inspekcja Transportu Drogowego, Straż Graniczna, Policja) – w 2021 roku przeprowadzono 24 kontrole transportów odpadów (w trakcie jednej kontroli działaniom poddawano od kilku do kilkunastu transportów).

Ad. 3. Obszary zagrożeń w 2021 roku.

- zbyt niska obsada kadrowa w stosunku do ilości zadań ustawowych,
- częste długotrwałe absencje chorobowe i urlopy macierzyńskie,
- możliwa fluktuacja kadr związana z obowiązkowym egzaminem na inspektora,
- zatrudnianie nowych, niedoświadczonych pracowników,
- ograniczone możliwości szkoleniowe dla pracowników WIOŚ (w związku z pandemią);
- braki sprzętowe, w szczególności w zakresie taboru samochodowego,
- konieczność poszukiwania środków finansowych na pomiary i badania, które nie są realizowane przez CLB.

Ad. 4. Planowane działania dla rozwiązania problemów zdefiniowanych w pkt. 3.

- wzmocnienie kadrowe (głównie Wydziału i Działów Inspekcji) adekwatne do nakładanych zadań ustawowych,
- szkolenia kadry,
- poszukiwanie środków finansowania pomiarów i badań realizowanych przez zewnętrzne laboratoria – np. w WFOŚiGW,
- wnioskowanie o środki na zakup sprzętu, w tym pojazdów dla Wydziału i Działów Inspekcji.

Kierownik Delegatury w Tarnowie
przez Krystyna Gołębiowska

Dokument podpisany elektronicznie